

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO – 4101-31-03/2012

P/12/128

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

(tekst jednolity z uwzględnieniem zmian wprowadzonych uchwałą
Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej)

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań

T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01

lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/128 – Wdrażanie innowacji przez szkoły wyższe i parki technologiczne.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1. Bartosz Tomczyk, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83459 z dnia 6 listopada 2012 r. 2. Grzegorz Wojtasz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83478 z dnia 16 listopada 2012 r.
Jednostka kontrolowana	Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ul. Rubież 46, 61 – 612 Poznań (Fundacja).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Sprawy Fundacji prowadzi Zarząd, działający w składzie: Prezes prof. dr hab. Roman Marciniak, członek Zarządu mgr Hanna Szafrąńska, członek Zarządu Elżbieta Książek, członek Zarządu prof. UAM dr hab. Hieronim Maciejewski.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zakresie skuteczności działań realizowanych na rzecz wspierania innowacji i wdrażania nowych technologii.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Formułując ww. ocenę, NIK uwzględniła szeroki zakres pomocy, którą Fundacja oferowała firmom zlokalizowanym w Parku (lokatorzy), wdrażanie nowych technologii w wyniku prac prowadzonych w Parku, współpracę prowadzoną przez Fundację z uczelniami i instytutami badawczymi, a także z przedsiębiorcami i ich stowarzyszeniami oraz efektywne wykorzystanie środków publicznych (w tym pochodzących z Unii Europejskiej) przeznaczonych na sfinansowanie prac związanych z rozbudową i funkcjonowaniem Parku.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Sposób doboru firm funkcjonujących w Parku oraz pomoc udzielana tym firmom przez Fundację

1.1.

Opis stanu faktycznego

Statutem z dnia 7 października 1991 r. fundatorzy – założyciele ustanowili Fundację, której celami było upowszechnianie w kraju i za granicą osiągnięć naukowo-badawczych, dydaktycznych i organizacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza (UAM), wspieranie finansowe i organizacyjne Uniwersytetu w działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej, pomoc finansowa i organizacyjna w działaniach inwestycyjnych Uniwersytetu oraz prowadzenie działalności naukowo-badawczej i kursów szkoleniowych. Swoje cele Fundacja realizuje m.in. przez: działalność Poznańskiego Parku Naukowo-Technologicznego (Park), który jest jednostką organizacyjną Fundacji, organizowanie lub prowadzenie działań związanych z transferem technologii od nauki do gospodarki, jak również

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

działalności badawczo-wdrożeniowej, współpracę z administracją samorządową i rządową oraz ze środowiskiem gospodarki, nauki i kultury w kraju i za granicą. Założycielami Fundacji byli Urząd Wojewódzki w Poznaniu, Wielkopolski Bank Kredytowy SA, Powszechna Kasa Oszczędności BP, Międzynarodowe Targi Poznańskie Spółka z o. o., Poznańskie Zakłady Opon Samochodowych „Stomil”, Pomorskie Zakłady Materiałów Izolacyjnych „Izopol” w Trzemesznie, Poznańskie Zakłady Farmaceutyczne „Polfa” SA, Poznańskie Zakłady Chemiczne im. dr R. Maya w Luboniu, Fabryka Kosmetyków „Pollena-Lechia” w Poznaniu. Fundacja została wpisana do rejestru fundacji w dniu 8 listopada 1991 r. W latach 2010-2012 (listopad) statut Fundacji nie podlegał zmianom. Park rozpoczął swoją działalność w maju 1995 r., a otwarcie InQbatora nastąpiło w 2006 r.

(dowód: akta kontroli str. 10-28, 414-415, 565)

1.2.

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie Fundacja uzyskała przychody w wysokości 28.824,6 tys. zł w 2010 r., 25.321,9 tys. zł za 2011 r. i 17.603,9 tys. zł za 2012 r. (III kwartały). Koszty w tym samym okresie wyniosły 22.886,5 tys. zł w 2010 r., 21.328,2 tys. zł w 2011 r. i 15.295,5 tys. zł w 2012 r. (III kwartały). Zysk po opodatkowaniu wyniósł odpowiednio 5.893,7 tys. zł za 2010 r., 3.967,2 tys. zł za 2011 r. i 2.274,1 tys. zł za 2012 r. (III kwartały). Głównymi źródłami przychodów w badanym okresie były przychody ze sprzedaży produktów (20.483,1 tys. zł za 2010 r., 16.409,6 tys. zł za 2011 r. i 11.601,2 tys. zł za 2012 r. III kwartały) oraz dotacje unijne (3.276,1 tys. zł w 2010 r., 5.608,5 tys. zł w 2011 r. i 3.190,0 tys. zł w 2012 r. III kwartały). Przychody z najmu majątku wyniosły odpowiednio 2.238,8 tys. zł w 2010 r., 2.332,4 tys. zł w 2011 r. i 1.827,8 tys. zł w 2012 r. III kwartały. Członek Zarządu, Pani Hanna Szafrńska podała, że ewidencja księgowa Fundacji nie umożliwia wyodrębnienia przychodów związanych z transferem technologii.

Aktywa trwałe wyniosły w badanym okresie 28.624,7 tys. zł w 2010 r., 49.891 zł w 2011 r. i 65.787,8 tys. zł w 2012 r. (III kwartały). Majątek obrotowy wyniósł odpowiednio 20.441,8 tys. zł w 2010 r., 16.315,4 tys. zł w 2011 r. i 18.796,1 tys. zł w 2012 r. (III kwartały). W tym samym okresie kapitał własny Fundacji wyniósł 24.660,0 tys. zł w 2010 r., 27.780,6 tys. zł w 2011 r. i 29.149,9 tys. zł za 2012 r. (III kwartały). Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania wyniosły natomiast 24.406,5 tys. zł w 2010 r., 27.780,6 tys. zł w 2011 r. i 55.434,0 tys. zł w 2012 r. (III kwartały).

(dowód: akta kontroli str. 410-413)

1.3.

Opis stanu faktycznego

Do dnia rozpoczęcia kontroli nie zostały opracowane w formie pisemnej kryteria doboru firm oraz zasady ich funkcjonowania w Parku. Zasady takie określono w dniu 20 listopada 2012 r. w związku z budową Zespołu Inkubatorów Wysokich Technologii (kryteria doboru firm i zasady ich funkcjonowania w InQbatorze, opracowane w 2006 r., zostały przedstawione w punkcie 1.4.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego). W dokumencie tym określono misję i działalność Parku, cele polityki wobec lokatorów, ofertę Parku oraz oczekiwania wobec lokatorów.

(dowód: akta kontroli str. 353-354, 370-387)

Do czasu kontroli NIK, proces uzgadniania warunków dla lokatorów Parku poza InQbatorem miał charakter indywidualnych spotkań z przedstawicielami firm.

(dowód: akta kontroli str. 354)

Całkowita powierzchnia Parku przeznaczona pod wynajem wynosiła 5.938 m², w tym powierzchnia InQbatora wynosiła 2.392,92 m².

W Parku w badanym okresie funkcjonowało 85 podmiotów gospodarczych (w momencie rozpoczęcia kontroli NIK, w listopadzie 2012 r., wynajmowano 97,6% powierzchni Parku – nie wynajmowano 140,36 m²). Z tej liczby 64 podmioty zlokalizowane były w inkubatorze przedsiębiorczości, a 21 poza Inkubatorem. W latach 2010-2012 (listopad) spośród wszystkich 85 firm, 38 zakończyło swoją działalność w Parku, a 39 firm rozpoczęło ją. Spośród 21 firm zlokalizowanych poza Inkubatorem: 5 lokatorów funkcjonowało w Parku przez okres dłuższy niż 10 lat, 7 lokatorów przez okres dłuższy niż 5 lat, pozostali lokatorzy przez okres krótszy. Spośród firm działających w Inkubatorze 43 rozpoczęły lub wznowiły działalność gospodarczą nie wcześniej niż jeden rok przed rozpoczęciem działalności w inkubatorze, a 15 rozpoczęło działalność gospodarczą wcześniej niż jeden rok przed rozpoczęciem działalności w inkubatorze (od 1 roku i 9 miesięcy do 10 lat i 6 miesięcy), o czym mowa jest w punkcie 1.4.2 wystąpienia pokontrolnego. Spośród 21 podmiotów działających poza inkubatorem: 10 prowadziło działalność w branży wysokich technologii² (chemia, genetyka, biotechnologia, farmaceutyka, informatyka), dwie to jednostki badawcze Polskiej Akademii Nauk (archeologia), a 9 prowadziło działalność usługową lub handlową: produkcja i dystrybucja kawy – 1 firma (Prima - Sara Lee Coffee and Tea S. A.), organizacja imprez integracyjnych – 1 firma (firma Quattro Antoni Guliński), sprzedaż odzieży – 1 firma (firma RARI), usługi gastronomiczne – 1 firma, usługi finansowe – 2 firmy, usługi doradcze – 1 firma, usługi archeologiczne – 2 firmy). Na terenie Parku funkcjonowało również przedszkole. Jak wyjaśnił Zarząd Fundacji firmy związane z usługami finansowymi i doradczymi oraz gastronomicznymi stanowią uzupełnienie oferty Parku i przyczyniają się do tworzenia dobrych warunków do funkcjonowania właściwych lokatorów. Natomiast obecność firm i instytucji prowadzących usługi archeologiczne wiąże się ze sposobem finansowania budowy budynku, który powstał w latach 1998-2000, polegającym na częściowym go sfinansowaniem kredytem a w części – środkami wypracowanymi przez Fundację w ramach archeologicznych badań ratunkowych prowadzonych z tymi instytucjami w konsorcjum lub jako podwykonawcami. W wyniku tej współpracy niektóre instytucje zostały współwłaścicielami budynku (Instytut Archeologii PAN, Fundacja Patrimonium), inne najemcami. W latach, kiedy nie były dostępne środki unijne ani inne wsparcie publiczne dla tworzenia infrastruktury Parku, takie rozwiązanie było jedynym, pozwalającym na rozpoczęcie inwestycji na terenie Parku.

(dowód: akta kontroli str. 417-428, 544-547, 566, 569-570)

Zarząd wyjaśniając kwestię innowacyjnego charakteru działalności lokatorów Parku, których przedmiot działalności potencjalnie mógł nie uzasadniać ich istnienia w Parku podał, co następuje:

- „firma Prima - Sara Lee Coffee and Tea S. A. jest dużą innowacyjną firmą, która wynajmuje pomieszczenia w biurowcu Fundacji od 2000 roku. Wprowadza ona sukcesywnie innowacyjne rozwiązania produktowe i marketingowe. Dla Parku jest ciekawa jako firma dbająca o innowacyjność organizacyjną, która jest centralnym elementem testowanych u nas dwóch metodologii usług audytu innowacyjności, który planujemy scałić i utrzymywać po zakończeniu finansowania projektowego”,
- „Firma Quattro Antoni Guliński wynajmowała niewielką powierzchnię (26,11 m²) w starym budynku magazynowym przeznaczonym do rozbiórki. Nie można z tego powodu nazywać tą firmę lokatorem Parku. Zasady gospodarności każą nam wykorzystywać nawet tą mało atrakcyjną,

² Zgodnie z klasyfikacją przetwórstwa przemysłowego wg poziomów techniki (OECD 1997) inwestycje wysokich technologii – to: produkcja statków powietrznych i kosmicznych, produkcja wyrobów farmaceutycznych, produkcja maszyn biurowych i komputerów, produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i komunikacyjnych, Produkcja instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych, zegarów i zegarków.

nieogrzewaną powierzchnię do czasu pozyskania środków na zagospodarowanie terenu. W przeszłości nawiązywana była incydentalna współpraca Parku z tą firmą, która zajmuje się organizacją wydarzeń integracyjnych w związku z działalnością integracyjną Parku dla lokatorów (np. majówki),

- „Firma RARI - której wynajmowano przez rok pomieszczenie, które było zarezerwowane na cele Instytutu Prahistorii jednakże ustalenia organizacyjne się przedłużały. Ponieważ nie były znane dokładnie ramy czasowe, zawarto umowę na czas nieokreślony, którą rozwiązano po roku z zastosowaniem odpowiedniego wypowiedzenia. Najem ten miał sens przede wszystkim ze względu na zasadę gospodarności wykorzystania pomieszczenia, którego nie można było zaoferować potencjalnym stałym lokatorom”,
- „Bufet oraz przedszkole stanowią ważne udogodnienia dla lokatorów parku, są one elementem tworzenia przyjaznego środowiska dla lokatorów, nawiązywania nieformalnych kontaktów. Taka infrastruktura (często o wiele bardziej rozbudowana) jest typowym elementem parków technologicznych w bardziej rozwiniętych krajach Europy (większe parki posiadają centra sportowe, fitness, kluby itd.). Bufet był odpowiedzią na wyraźne zapotrzebowanie lokatorów parku, którzy w ankietach wskazywali na brak takiego miejsca na terenie Parku. Celem utworzenia przedszkola było ułatwienie godzenia ról zawodowych i rodzinnych dla 45 pracowników UAM, Fundacji UAM i lokatorów Parku, poprzez utworzenie i prowadzenie bezpiecznego i inspirującego ośrodka wczesnej edukacji”.

(dowód: akta kontroli str. 367-369, 566)

W umowach zawartych z lokatorami Parku nie zawarto zapisów pozwalających Fundacji na okresową ocenę wywiązywania się przez lokatorów z ewentualnych deklaracji dotyczących prowadzenia określonej działalności lub też współpracy z innymi lokatorami parku. Umowy te nie przewidywały również konsekwencji (np. rozwiązanie umowy), jakie zostałyby wyciągnięte w stosunku do lokatorów, którzy nie wywiązują się z powyższych deklaracji.

W przypadku wynajęcia pomieszczeń firmom, których działalność nie była związana z wdrażaniem technologii, (4 badane przypadki) w umowach przewidziano co prawda możliwości wcześniejszego rozwiązania ale nie dotyczyły one sytuacji, w której ofertę rozpoczęcia prowadzenia działalności w parku złożyła firma technologiczna. Wszystkie umowy z firmami, których działalność nie była związana z wdrażaniem technologii zostały zawarte na czas nieokreślony, a warunki wcześniejszego ich rozwiązania odnosiły się do sytuacji, w której ofertę rozpoczęcia prowadzenia działalności w parku złożyła firma technologiczna.

(dowód: akta kontroli str. 32-87)

W celu pozyskania lokatorów Parku Fundacja podejmowała działania wizerunkowe i marketingowe, które skupiały się na kompleksowej promocji, dostarczając powiązane informacje o całościowej ofercie i funkcjonowaniu jego działów: Zespołu Inkubatorów Wysokich Technologii (w toku kontroli NIK w trakcie realizacji), InQbatora Technologicznego, Centrum Zaawansowanych Technologii Chemicznych, działaniach preinkubacyjnych realizowanych poprzez projekt InQbator Seed (o którym mowa w punkcie 1.4.5. wystąpienia). Promocja Parku odbywała się poprzez Internet, reklamę prasową, bezpośrednią promocję, udział w wydarzeniach (targach, konferencjach). Rozpoczęta została też promocja Parku na terenie Poznania. Polegała ona na zamieszczaniu tablic informacyjnych przy ulicach stanowiących potencjalne trasy dojazdu do Parku. Ponadto, Fundacja m.in.: przygotowała bazy danych grupy docelowej Parku; przeprowadziła kampanię

internetową (animowane banery reklamowe, teksty informacyjne i promocyjne, Google Analytics, Google AdWords, statystyki, pozycjonowanie stron, Facebook) oraz outdoorową (billboardy, reklama na lotnisku, autobusie); przygotowała i publikowała na stronach bezpłatnych, poświęconym sprawom nauki, gospodarki, innowacjom, projektom unijnym, finansowaniu start-upów, stronach uczelnianych oraz instytucji, dokonywała aktualizacji treści i wpisów odnoszących się do Parku na stronach innych instytucji; współpracowała z różnymi instytucjami, m.in. Izbami Gospodarczymi i centrami transferu technologii w zakresie publikacji informacji. Formą docierania do lokatorów były również działania edukacyjne skierowane do studentów i absolwentów oraz działania preinkubacyjne (program szkoleniowo-doradczy „Pierwszy krok we własny biznes”), dzięki którym pozyskuje się lokatorów InQbatora.

(dowód: akta kontroli str. 355-356)

Odnosząc się do sytuacji braku miejsca do prowadzenia działalności w przypadku zgłoszenia chęci podjęcia takiej działalności przez potencjalnych lokatorów Parku, Zarząd Fundacji wyjaśnił, że w latach 2010-2012 zdarzały się przypadki zapytań o powierzchnię laboratoryjną, która wtedy nie istniała w Parku. W wyniku dostępności funduszy strukturalnych firmy otrzymują wsparcie w postaci projektów badawczych i nie zawsze dysponują zapleczem infrastrukturalnym do ich realizacji. Co więcej w InQbatorze dla wielu firm po 3 latach działalności zakończył się okres inkubacji, a Park nie dysponował wolną przestrzenią dla kontynuowania ich funkcjonowania jako innowacyjnych rozwijających się firm. Dlatego też podjęto decyzję o budowie Zespołu Inkubatorów Wysokich Technologii, rozbudowie Centrum Zaawansowanych Technologii oraz budowie nowego budynku laboratoryjno-biurowego. Zdarzały się też odmowy dla firm typu *start-up* w InQbatorze. W przypadku firm szukających powierzchni poza InQbatorem - informowano je o braku wolnej powierzchni w danym momencie oraz o planach inwestycyjnych, w ramach których tworzone były nowe powierzchnie. Przypadki odmów formalnych miały miejsce dla firm zgłaszających się do InQbatora; odmowy były wydawane ze względu na zbyt niski poziom innowacyjności i nieodpowiadający założeniom InQbatora profil działalności lub zbyt długi staż firmy (nie odpowiadający warunkom zawartym w regulaminie). W 2010 r. było to 6 firm, w 2011 r. 3 firmy (w tym rezygnacja z działalności) i 1 firma w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 355, 360)

Z wyjaśnień Zarządu Fundacji w sprawie braku pisemnych zasad naboru oraz funkcjonowania lokatorów w Parku wynika, że sytuacja ta spowodowana była niedużą powierzchnią pod wynajem oraz skupieniem się na działalności związanej z misją parku naukowo-technologicznego, tj. inkubacji technologii i usług badawczych dla przedsiębiorstw oraz transferem technologii i pomocą w uczestnictwie w europejskich programach badawczo-rozwojowych oraz promocję przedsiębiorczości akademickiej. Działalność ta, zgodnie z wyjaśnieniami Zarządu Fundacji, była (i ciągle jest) skierowana do wszystkich podmiotów w regionie i poza nim i nie wymagała pisemnych regulaminów.

W sprawie braków odpowiednich zapisów umownych pozwalających Fundacji na weryfikację wywiązywania się przez lokatorów z ewentualnych deklaracji dotyczących prowadzenia określonej działalności lub też współpracy z innymi lokatorami parku Zarząd Fundacji wyjaśnił, że nigdy nie spotkał się z takim rozwiązaniem, a wizyty studyjne w wiodących parkach technologicznych Europy i uczestnictwo w seminariach i szkoleniach na temat parków technologicznych ani podręczniki wydawane przez stowarzyszenia parków czy PARP nigdy nie wskazywały na potrzebę stosowania tego typu zapisów umownych. Zarząd uważał ponadto, że nie miał do tej pory dostatecznych podstaw, aby je stosować. Zgodnie z wyjaśnieniami Zarządu system nakazowo-represyjny nie byłby skutecznym

narzędziem w relacjach z lokatorami Parku. Działalność innowacyjna prowadzona przez firmy nie jest dla nich służbą publiczną, ale ma prowadzić do korzyści ekonomicznych. Dlatego też odpowiedniejszym narzędziem jest miękkie oddziaływanie – tworzenie środowiska przyjaznego dla współpracy i budowy zaufania niż rozwiązania represyjne – poprzez np. pokazywanie korzyści ze współpracy i stwarzanie okazji do jak największej liczby interakcji pomiędzy lokatorami.

(dowód: akta kontroli str. 27, 32-87, 353, 542-543)

1.4.

Opis stanu
faktycznego

1.4.1. W strukturze Parku funkcjonowało Centrum Wspierania Innowacji, w ramach którego funkcjonował Dział Transferu Technologii.

Dział ten współpracował z uczelniami i instytucjami badawczymi z regionu Wielkopolski świadcząc usługi tzw. audytów naukowych, które miały na celu przebadanie potencjału innowacyjnego oraz rynkowego zespołów badawczych poddanych audytowi oraz ich rozwiązań. Wynikiem takiego audytu był raport rynkowy na temat branży i kierunków badań naukowców, analiza patentowa (tzw. landscape analysis), profil technologiczny, lista potencjalnych licencjobiorców. Ponadto, dział ten posiadał dostęp do baz: Business Cooperation Data Base w ramach Enterprise Europe Network umożliwiającą publikację profili technologicznych i handlowych i tym samym poszukiwanie partnerów technologicznych i rynkowych w krajach UE i innych (USA, Izrael, Korea Płd., Chile, Egipt, Islandia) oraz Delphion – światowej bazy patentowej Reuters – dostarczającej danych patentowych w uporządkowanych pod kątem rynku danych (tj. liderzy w branży, etapy rozwoju branży, zagęszczenie konkurencji itp.).

(dowód: akta kontroli str. 31, 88-91)

Technologie opracowane w Parku wdrożone zostały w zakładach niebędących lokatorami Parku (więcej w punkcie 2.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

Z wyjaśnień Zarządu Fundacji wynika, że do momentu kontroli NIK nie był prowadzony monitoring działalności firm funkcjonujących w Parku pod względem wprowadzania przez nich nowych produktów i procesów, planowane jest natomiast stworzenie systemu obsługi działalności innowacyjnej lokatorów i monitoringu jego efektów.

(dowód: akta kontroli str. 360)

Zarząd Fundacji nie prowadził statystyk związanych z pomocą w kontaktach z uczelniami wyższymi i instytucjami naukowo-badawczymi ponieważ często działa się to na bieżąco i nie wymagało skomplikowanych procedur. Nie była to też ani płatna usługa ani wskaźnik w realizowanych projektach, a ponadto, większość lokatorów wywodziła się ze środowiska uczelni, w związku z tym nie odczuwała potrzeby ułatwienia kontaktów ze środowiskiem, które dobrze знаła.

(dowód: akta kontroli str. 543)

1.4.2. W Parku funkcjonował inkubator technologiczny o nazwie „InQubator”.

Oferta InQubatora skierowana była do założycieli nowych przedsiębiorstw (bez określania ich profilu działalności), którzy poszukiwali wsparcia w fazie organizacyjnej (którzy w chwili składania wniosku o wejście do InQubatora prowadzili działalność gospodarczą krócej niż 1 rok); przedsiębiorstw innowacyjnych, znajdujących się w fazie wzrostu, które poszukiwały pomocy doradczej z zakresu marketingu, analiz rynku itp.; przedsiębiorstw planujących wdrożenie innowacji i oczekujących dostępu do potencjału badawczego środowiska akademickiego Wielkopolski; przedsiębiorstw wywodzących się ze środowiska akademickiego (zakładanych przez studentów, absolwentów i pracowników naukowych, którzy przez prowadzenie działalności gospodarczej komercjalizują dorobek naukowy); osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej – studentów,

doktorantów, pracowników naukowych, absolwentów szkół wyższych I, II lub III stopnia (niezależnie od kierunku studiów, na którym studiowali lub który ukończyli) jeżeli nie upłynęło jeszcze 5 lat od ukończenia przez nich studiów, którzy planowali rozpocząć działalność gospodarczą w okresie 6 miesięcy od rozpoczęcia współpracy z InQbatorem.

Lokatorem InQbatora mogły również zostać przedsiębiorstwa o dużym potencjale wzrostu lub planujące wdrożenie innowacji – które w momencie składania aplikacji działały na rynku dłużej niż 1 rok (lokatorzy strategiczni) oraz inne podmioty po uzyskaniu zgody Zarządu Fundacji, udzielonej w formie uchwały. Zgodnie z regulaminem InQbatora lokatorzy strategiczni podlegali innym zasadom niż pozostali lokatorzy InQbatora, w szczególności nie dotyczyła ich zasada wynajmu powierzchni biurowej w ograniczonym okresie do 5 lat.

Jako kryteria oceny przy wyborze firm do InQbatora ustalono, że preferowane są firmy pochodzące z preinkubatorów, założone przez studentów, doktorantów lub pracowników szkoły wyższej (ze szczególnym akcentem na Poznań), utworzone przez absolwenta uczelni wyższej, działające na rynku nie dłużej niż 3 lata, współpracujące z sektorem badawczo-rozwojowym Wielkopolski, których działalność jest związana z sektorem nowoczesnych technologii, mikro, czyli zatrudniających mniej niż 10 osób i których roczny obrót nie przekracza 2 mln euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 mln euro, na usługi na które jest zapotrzebowanie innych firm zlokalizowanych w InQbatorze i Parku, założone przez uczestników programów wspierających przedsiębiorczość akademicką prowadzonych przez InQbator lub Park.

InQbator oferował również dla osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej odpłatne usługi służące pomocy przez okres 6 miesięcy w przygotowaniu do rozpoczęcia działalności gospodarczej (tzw. preinQbacja).

Podstawowy okres najmu powierzchni w InQbatorze wynosił 3 lata (z wyjątkiem lokatorów strategicznych), po upływie których istniała możliwość ubiegania się o przedłużenie tego okresu o maksymalnie 2 lata.

(dowód: akta kontroli str. 92-135)

W kontrolowanym okresie, w InQbatorze spośród działających 64 firm, 43 rozpoczęły lub wznowiły działalność gospodarczą nie wcześniej niż jeden rok przed rozpoczęciem działalności w inkubatorze, a 15 rozpoczęło działalność gospodarczą wcześniej niż jeden rok przed rozpoczęciem działalności w inkubatorze (od 1 roku i 9 miesięcy do 10 lat i 6 miesięcy). Pozostałe sześć firm przed zarejestrowaniem działalności gospodarczej rozpoczęło działalność w InQbatorze.

Zarząd Fundacji wyjaśnił, że ww. 15 firm zostało przyjętych do InQbatora ze względu na ich strategiczny charakter bądź innowacyjność, co było zgodne z regulaminem InQbatora.

Spośród firm funkcjonujących w InQbatorze, w kontrolowanym okresie, 6 firm prowadziło działalność technologiczną (Celtech sp. z o.o., Centrum Badań DNA, Csstudio Piotr Damian, Future Voice System, Idiada Automotive Technologie S.A., Inno-Gene S.A.).

InQbator udzielał pomocy w tworzeniu firmy od podstaw ok. 30 firmom rocznie.

(dowód: akta kontroli str. 97-98, 422-428, 543-547)

Z analizy formularzy aplikacyjnych firm starających się o rozpoczęcie działalności w InQbatorze wynika, że przestrzegane były zasady naboru firm do InQbatora, a firmy były oceniane m.in. pod kątem technologiczno oraz nowatorskiego charakteru przedsięwzięcia, planowanej współpracy z uczelniami lub jednostkami badawczymi czy wpływu planowanej działalności w InQbatorze na rozwój nowych technologii.

(dowód: akta kontroli str. 137-216)

W InQbatorze oferowane były następujące formy pomocy dla firm: dostęp do pomieszczeń biurowych przez 24 godziny na dobę, przez 7 dni w tygodniu, dostęp do wspólnych pomieszczeń socjalnych, do linii telefonicznej, możliwość umieszczenia podstawowych informacji o przedsiębiorcy na stronie internetowej InQbatora, szerokopasmowe łącze internetowe, inne usługi informatyczne, usługa ksero, wynajem sali konferencyjnej i sal szkoleniowych, konsultacje udzielane przez specjalistów z zakresu przedsiębiorczości, innowacyjności, transferu technologii, projektów międzynarodowych oraz przedsiębiorczości akademickiej, audyt technologiczny, doradztwo strategiczne, poszukiwanie partnerów biznesowych, promocja firmy w kraju i zagranicą w ramach prowadzonych projektów, organizacja bezpośrednio spotkań partnerskich, doradztwo technologiczne i finansowe (konsultacje wniosków projektowych i projektów w ramach funduszy strukturalnych UE), pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania, wsparcie uczestnictwa sektora MSP w programach 7. Programu Ramowego UE, pomoc w przygotowaniu innych projektów europejskich, organizacja misji zagranicznych, konferencji, dni informacyjnych, seminariów i szkoleń dla przedsiębiorców z zakresu oferowanych usług; wirtualne biuro dla przedsiębiorców, którzy nie są lokatorami InQbatora (odpłatne usługi udostępniania adresu siedziby oraz adresu od korespondencji na zasadach rynkowych).

Lokatorom InQbatora oferowano preferencyjne stawki czynszu najmu pomieszczeń przez 3 lata (w 1 roku 8,20 zł netto za 1 m² przeszklonego boksu i 13,30 zł netto za 1 m² powierzchni biurowej, a w 3 roku 24,60 zł netto za 1 m² przeszklonego boksu i 25,65 zł netto za 1 m² powierzchni biurowej) oraz ulgi dla nowo powstałych lokatorów w wysokości 75% odpłatności za konsultacje oraz usługi biznesowe oferowane przez InQbator.

(dowód: akta kontroli str. 94-112, 134-135)

1.4.3. W strukturze Parku funkcjonowało 6 laboratoriów:

- Centrum Zaawansowanych Technologii Chemicznych utworzone przez Fundację we współpracy z UAM, którego zadaniem było prowadzenie badań analitycznych, technologicznych, syntetycznych i optymalizacyjnych dla większości procesów chemicznych (na rzecz lokatorów Parku przeprowadzono w tym laboratorium ok. 10% wszystkich badań),
- Poznańskie Laboratorium Radiowęglowe utworzone przez Fundację we współpracy z UAM o profilu fizyko-chemicznym – przygotowywanie próbek do badania w stetoskopie AMS (na rzecz lokatorów Parku nie wykonywało badań),
- Laboratorium 14C AMS utworzone przez UAM i współpracujące z Poznańskim Laboratorium Radiowęglowym o profilu fizycznym – datowanie próbek archeologicznych metodą spektroskopii mas (na rzecz lokatorów Parku nie wykonywało badań),
- Laboratorium Izotopowe utworzone przez Fundację oraz UAM o profilu fizycznym – datowanie próbek geologicznych metodami izotopowymi (na rzecz lokatorów Parku nie wykonywało badań),
- Centrum Gospodarki Odpadami Waste-Park utworzone przez Fundację oraz UAM o profilu chemicznym – badania związane z zagospodarowaniem lub unieszkodliwianiem odpadów (na rzecz lokatorów Parku nie wykonywało badań),
- Centrum Analityki i Diagnostyki Medycznej utworzone przez Fundację oraz UAM o profilu fizyka medyczna oraz IT – system diagnostyki serca wraz z monitoringiem telemedycznym (na rzecz lokatorów Parku nie wykonywało badań).

Ponadto, 6 lokatorów Parku (Centrum DNA, AdvaChemLab, Future Synthesis, Bioinvest, Biogaz Zeneris oraz Grace) korzystało z powierzchni laboratoryjnej Parku tworząc własne laboratoria.

Zarząd Fundacji podał, że ze względu na dotychczasową, ograniczoną liczbę lokatorów wynajmujących laboratoria nie było potrzeby tworzenia zasad korzystania z laboratoriów. Poszczególne firmy dysponują w pełni swoimi laboratoriami. Laboratoria te niczym się nie różnią, a specjalistyczna aparatura, która się w nich znajduje jest własnością danej firmy. Nie ma przestrzeni laboratoryjnych wspólnych. Natomiast korzystanie z aparatury znajdującej się w posiadaniu Parku odbywa się w formie zleceń, które wykonują pracownicy Parku.

(dowód: akta kontroli str. 354, 356-358)

1.4.4. Poza ofertą skierowaną do firm funkcjonujących w InQbatorze, opisaną w punkcie 1.4.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego Park oferował dla swoich lokatorów udogodnienia w postaci: usług infrastrukturalnych (sale konferencyjne, konsultacyjne, bufet, przedszkole, punkty ksero, czytelnia w InQbatorze - dostęp do biblioteki wyposażonej w literaturę specjalistyczną, codzienną prasę, dzienniki i tematyczne miesięczniki, miejsca parkingowe).

Prowadzone były również działania dla nieformalnej integracji i wzajemnego poznawania się lokatorów np. doroczna majówka w Parku, a ponadto, informowano o działalności lokatorów w wydawnictwach promocyjnych, artykułach prasowych oraz na stronie internetowej. Park rekomendował firmy do nagród przyznawanych przez Urząd Miasta Poznania, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości i inne podmioty.

Ponadto, kierowano do lokatorów bezpłatną ofertę usług Centrum Wspierania Innowacji, które są finansowane w ramach poszczególnych projektów (usługi sieci EEN, doradztwo RPK itd.).

Fundacja oferowała również usługę w postaci audytu innowacyjności o charakterze diagnostyczno-doradczym, który polegał na ocenie poziomu innowacyjności firmy pod kątem produktowym, procesowym i organizacyjnym. Usługa ta była bezpłatna (realizowana w ramach projektu PROINCOR „Proaktywne wsparcie rozwoju innowacyjnego małych i średnich przedsiębiorstw położonych w korytarzu Bałtyk-Adratyk” oraz w projekcie pt. „Analiza poziomu kreatywności i absorpcji innowacji w przedsiębiorstwach”) i skierowana była do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z terenu Wielkopolski. W kontrolowanym okresie, Fundacja przeprowadziła:

- 41 audytów innowacyjności (w tym 16 audytów dla lokatorów parku),
- 42 usługi doradcze w zakresach: wdrażanie nowych produktów i technologii, informacja technologiczna i patentowa, badanie rynku i marketing, pośrednictwo korporacyjne (odbiorcami tych usług były firmy spoza Parku),
- 22 szkolenia o ww. tematyce skierowane zarówno do lokatorów Parku jak i firm spoza parku,
- coroczną organizację stoiska „Centrum Doradztwa ITM” na Targach ITM w Poznaniu, które udzielało pomocy w zakresie źródła finansowania inwestycji/innowacji, pomocy w znalezieniu partnerów handlowych/technologicznych, informacji o uczestnictwie w 7, programie ramowym, działalności gospodarczej/przedsiębiorczości akademickiej, ochrony własności intelektualnej, współpracy z projektem Enterprise Europe Network
- 70 szkoleń, warsztatów seminariów związanych z problematyką finansowania projektów w Programie Ramowym UE w zakresie badań i rozwoju technologicznego (7PR) ponadto, w latach 2010-2011 – łącznie 2.600 usług konsultacyjnych w formie e-maila, 595 w formie telefonicznej i 265 w formie osobistej, a także 57 usług eksperckich w przygotowaniu projektu.

(dowód: akta kontroli str. 218-254, 358-359, 408-409)

1.4.5. W zakresie pomocy oferowanej przez Fundację dla lokatorów Parku w dostępie do środków finansowych Park specjalizował się w pomocy informacyjnej i doradczej związanej z środkami europejskimi w programach ramowych badań i rozwoju UE. Oferta ta skierowana była na równi do podmiotów funkcjonujących na zewnątrz (w regionie) jak i lokatorów Parku. Informacja o źródłach finansowania pojawiała się na warsztatach i seminariach organizowanych przez Park dla lokatorów.

Od października 2011 r. Park realizował projekt InQbator Seed (InQbacja i wsparcie kapitałowe dla biotechnologii, chemii i technologii informatycznych oraz komunikacyjnych). W ramach tego projektu firmy działające w Parku mogły zgłosić projekt, który podlegał wsparciu doradczemu w ramach preinkubacji. Wytypowane projekty, w ramach utworzonych spółek celowych, mogły uzyskać wsparcie kapitałowe do maksymalnie 600.000 zł. W ramach etapu preinkubacji w pierwszej rundzie naboru wsparcie w postaci doradztwa zostało udzielone 12 pomysłodawcom. Ponadto, od 2007 r., InQbator był organizatorem Forum Inwestycyjnego, na który przedsiębiorcy i pomysłodawcy mogli przedstawić projekt inwestorom: funduszom seed capital, „Aniołom Biznesu”, bankom.

Działalność InQbatora w zakresie udzielenia pomocy w dostępie do środków finansowych dla swoich lokatorów wyglądała następująco:

- 10 firmom udzielono doradztwa w zakresie finansowania działalności (były to konsultacje w zakresie optymalnego wyboru źródeł finansowania działalności, spotkania z pomysłodawcami oraz lokatorami InQbatora w celu indywidualnego przeanalizowania problemu),
- prowadzono Program PreinQbacja Pomysłów – praca z pomysłodawcami nad budową modelu biznesowego oraz sposobami finansowania działalności, w tym pozyskanie finansowania (skorzystały z niego 2 firmy: Datadealers, Limeears),
- organizowano szkolenia oraz zajęcia z przedsiębiorczości dla studentów oraz doktorantów w obszarach tematycznych: źródła finansowania działalności, mechanizmy finansowania, budowa modelu finansowego, sposoby finansowania przedsięwzięć (zajęcia na UAM – „TechnoInQbacja”, „Zajęcia z przedsiębiorczości”, „Pierwszy krok we własny biznes”)
- Udział w spotkaniach z Aniołami Biznesu oraz przedstawicielami funduszy kapitałowych na forach inwestycyjnych. Współpraca z pomysłodawcami oraz wspieranie naukowców w komercjalizacji i finansowaniu prac naukowych (np. komercjalizacja projektu z zakresu telemedycyny (26 osób aspirujących do roli przedsiębiorcy wzięło udział w 3 forach inwestycyjnych w latach 2010-2012),
- Organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji finansujących (banki, fundusze pożyczkowe, fundusze kapitałowe – np. BZ WBK, PKO BP, Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości – operator funduszu JEREMIE). Zorganizowano łącznie 5 spotkań w ramach PDPA, prezentacja WARP, szkolenia Secus.
- Negocjowanie korzystniejszych warunków pozyskania finansowania dla lokatorów InQbatora (niższa prowizja bankowa, korzystniejsze warunki leasingu) Dzięki InQbatorowi korzystniejsza oferta w BZWBK.

Ponadto, jak wyjaśnił Zarząd Fundacji Park utrzymywał nieformalne kontakty z instytucjami pożyczkowymi, bankami, funduszami venture capital, „Aniołami Biznesu”.

W przypadku określonych potrzeb firmy, pracownicy InQbatora konsultowali zapisy konkursów w ramach funduszy strukturalnych UE.

W InQbatorze odbywały się także spotkania z funduszami pożyczkowymi, np. WARP, czy przedstawicielami sieci „Aniołów Biznesu”, LBA, Secus lowcy biznesu. Do listopada 2012 na terenie Parku znajdował się Punkt Obsługi Sieci „Aniołów Biznesu” Secus, który umożliwiał dołączenie do Sieci i stworzenie profili firmy. W ramach pomocy w zakresie pozyskiwania finansowania z konsultacji, udziału w spotkaniach, bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami inwestorów skorzystało ok. 30 przedsiębiorców.

(dowód: akta kontroli str. 136, 359)

1.4.6. Fundacja zawarła w dniu 12 oraz 24 stycznia 2011 r. porozumienia dotyczące powiązania kooperacyjnego z Uniwersytetem Technologiczno-Przyrodniczym im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy oraz z UAM. Na mocy tego porozumienia strony utworzyły klaster pod nazwą „Waste-Klaster”, którego celem było m.in.: organizacja praktyk i staży; dążenie do zapewnienia uczestnikom klastra optymalnych warunków wzrostu efektywności i innowacyjności, tj.: analiza rynku, potrzeb i możliwości rozwoju branży gospodarki odpadami.

Z wyjaśnień Zarządu Fundacji wynika, że realizacja ww. projektu przyczyni się do podniesienia konkurencyjności firm z branży gospodarki odpadami, będących członkami powiązania, poprzez stworzenia pakietu nowych usług, służących wdrażaniu innowacji. Projekt rozpoczął się w lipcu 2012 r., stąd za wcześnie, żeby mówić o jego efektywności. W listopadzie rozpoczęto budowę laboratorium, które w przyszłości będzie świadczyć unikatowe usługi badawcze z zakresu gospodarki odpadami. Dotychczasowe działania opierały się na sieciowaniu oraz usługach doradczych świadczonych przez Park na rzecz uczestników powiązania.

Ponadto Prorektor ds. Współpracy z Gospodarką i Zagranicą Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. J. J. Śniadeckich w Bydgoszczy poinformował, że inicjatorem oraz koordynatorem tego projektu jest Fundacja, natomiast Uniwersytetowi ze względu na osiągnięcia w zakresie gospodarki odpadami i ochrony środowiska zaproponowano pełnienie funkcji jednostki badawczej. Dzięki kontaktom w ramach klastra, w 2011 r. trzy firmy będące jego członkami zwróciły się o wykonanie prac badawczo-wdrożeniowych dofinansowanych w ramach programu „Bon na innowacje” (w roku 2012 zostały zgłoszone 2 kolejne projekty w ramach tego programu).

(dowód: akta kontroli str. 289-296, 359-360, 506, 510)

1.4.7. W wyniku przeprowadzonej ankiety dotyczącej oceny wypełniania swoich funkcji przez Park, Zarząd dokonał następującej ewaluacji funkcji Parku (skala od 1 - źle do 6 – celująco):

- Bardzo dobrze ocenił pomoc w zakresie: tworzenie firm (pomoc w załatwianiu formalności, opracowanie biznesplanu itp.); udzielanie pomocy przy wdrażaniu nowych technologii, nowych usług i produktów (w tym dostępu do baz danych Parku); korzystanie z sal seminaryjnych i wykładowych; korzystanie z kopiarki, faksu.
- Dobrze ocenił pomoc w zakresie: ochrony praw własności przemysłowej (patenty, wzory użytkowe itp.); pomoc w zakresie doradztwa prawnego, finansowego, podatkowego; pomoc w dostępie do funduszy europejskich (z adnotacją, że zakres ten częściowo nie dotyczy Parku); w zakresie dostępu do funduszy venture capital i współpracy z aniołami biznesu; w zakresie dostępu do szerokopasmowego Internetu.
- Dostatecznie ocenił pomoc w zakresie: zarządzania biznesem, zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie jakością; analizy rynku, marketingu; handlu zagranicznego i współpracy międzynarodowej;
- Niedostatecznie ocenił pomoc w zakresie dostępu do funduszy pożyczkowych lub poręczeniowych, subwencji, grantów, dopłat (z adnotacją, że zakres ten częściowo nie dotyczy Parku ponieważ fundusze pożyczkowe w ocenie

Zarządu Fundacji to nie jest odpowiedni instrument dla innowacyjnych przedsięwzięć)

W trakcie kontroli, do 42 lokatorów Parku rozesłana została ankieta związana z oceną wypełniania swoich funkcji przez Park. Z analizy odpowiedzi uzyskanych od 19 lokatorów wynika, że funkcje Parku w zakresie udzielania pomocy przy tworzeniu firm; pomocy w ochronie praw własności przemysłowej (patenty, wzory użytkowe itp.); wdrażania nowych technologii, nowych usług i produktów; doradztwa prawnego, finansowego, podatkowego; zarządzania biznesem, zarządzania zasobami ludzkimi, zarządzania jakością; analizy rynku i marketingu; handlu zagranicznego i współpracy międzynarodowej; dostępu do funduszy europejskich; dostępu do funduszy pożyczkowych lub poręczeniowych, subwencji, grantów, dopłat; dostępu do funduszy venture capital i współpracy z aniołami biznesu; dostępu do szerokopasmowego Internetu; korzystania z sal seminaryjnych i wykładowych; korzystania z koparki, faksu; korzystania z warsztatów i laboratoriów większość firm, oceniła bardzo dobrze lub dobrze.

(dowód: akta kontroli str. 369, 436-505)

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie doboru firm funkcjonujących w Parku oraz pomocy oferowanej tym firmom przez Fundację.

2. Skuteczność działań Fundacji w zakresie wdrażania nowych technologii

2.1.

Opis stanu faktycznego

Wprowadzone w kontrolowanym okresie nowe lub istotnie ulepszone produkty, usługi bądź procesy nie zostały opracowane przez lokatorów Parku ale przez działy Parku: Centrum Zaawansowanych Technologii Chemicznych oraz Centrum Gospodarki Odpadami Waste-Park.

W Centrum Zaawansowanych Technologii Chemicznych Parku opracowano w kontrolowanym okresie wynalazki, w stosunku do których:

- uzyskano 2 patenty (w okresie od 1996 r. do 2009 r. 8 patentów) będące własnością UAM: *Heterogeniczny katalizator platynowy i sposób jego wytwarzania; Sposób otrzymywania okta (halogenoalkilo) - oktasilseskwioksanów* oraz 3 patenty będące własnością Fundacji: *Heterogenizowany katalizator platynowy oraz sposób jego otrzymywania; Heterogenizowany katalizator rodowy oraz sposób jego otrzymywania; Sposób wyodrębniania 3-aminopropylotrialkoksylanów* (w okresie od 1996 r. do 2009 r. 2 patenty),
- dokonano 18 zgłoszeń patentowych (w okresie od 1996 r. do 2009 r. dokonano 5 zgłoszeń) będących własnością UAM oraz 1 zgłoszenie patentowe będące własnością Fundacji,
- 2 technologie: *Technologia otrzymywania materiału hybrydowego żelatyna-siloksan, Technologia wytwarzania kopolimeru organiczno-nieorganicznego, epoksydowosiloksanowego* (w okresie od 1996 r. do 2009 r. 23 technologie) będące własnością UAM, dokonano wdrożenia 1 technologii produkcji na podstawie umów licencyjnych z UAM, zrealizowano 6 prac magisterskich (w okresie od 1996 r. do 2009 r. 30 prac magisterskich).

Fundacja posiadała prawa do następujących własności intelektualnych opracowanych w kontrolowanym okresie w Centrum Zaawansowanych Technologii Chemicznych Parku 15 publikacji (we wcześniejszych latach zostało ogłoszonych 30 publikacji).

W Centrum Gospodarki Odpadami Waste Park opracowano „Sposób oznaczenia zawartości włókien azbestowych w glebach”, który został zgłoszony do Urzędu Patentowego pod numerem P-389368, a jego wdrożenie nastąpiło w Parku w „Wastelab”.

Ponadto, w stosunku do podmiotów gospodarczych niezlokalizowanych w Parku:

- podpisano za pośrednictwem Parku 8 umów transferu technologii. Wszystkie nowe technologie dotyczyły branży spożywczej i były to nowe technologie: produkcji napoju czekoladowego, wyrobu świeżego soku z marchwi, produkcji emulsji spożywczej, produkcji win, produkcji napojów, aromatów spożywczych, opakowań PLA, produkcji spożywczej;
- udzielono 7 podmiotom pomocy w poszukiwaniu partnera naukowego, co zaowocowało w 6 przypadkach podpisaniem umowy o współpracy pomiędzy firmą i uczelnią wyższą;
- udzielono pomocy dwóm uczelniom wyższym oraz instytutowi badawczemu pomocy w komercjalizacji 5 wynalazków (nowy robot do prac podwodnych, quadrokopter, technologia wyrobu maselka lnianego, technologia wyrobu kompozytu polimerowego, technologia syntezy nowych związków krzemu). Pomoc Parku polegała m.in. na organizowaniu spotkań z twórcami, opracowaniu profilu technologicznego, wskazanie dalszego udoskonalania urządzenia, prowadzenie dialogu twórców z zainteresowanym partnerem rynkowym, wizyty na targach;
- opracowano w trakcie realizacji zleconych pracy badawczych w Centrum Gospodarki Odpadami Waste Park technologię „Sposób bioremediacji ziemi i/lub mas ziemistych zanieczyszczonych związkami ropopochodnymi” (zgłoszenie do Urzędu Patentowego z dnia 21 sierpnia 2012 r. pod nr P.400455). Zakończenie wdrożenia planowane jest na 2014 r.;
- opracowano w trakcie realizacji zleconych pracy badawczych w Centrum Gospodarki Odpadami Waste Park „Technologię stabilizacji odpadów o kodzie 19 08 13”. Zakończenie wdrożenia planowane jest na 2014 r.;
- opracowano w Centrum Diagnostyki i Analityki Medycznej Parku „Monitoring Telemedyczny Monte” wdrożony w kilku ośrodkach medycznych na terenie kraju.

(dowód: akta kontroli str. 255-270, 360)

Z analizy odpowiedzi uzyskanych od 19 lokatorów wynika, że prowadzenie przez 9 lokatorów działalności w Parku pozwoliło na opracowanie następujących innowacji produktowych: specjalistyczna usługa biznesowa zarządzania kosztami energii elektrycznej (w trakcie realizacji znajdowała się budowa instalacji fotowoltaicznych), membrana do detali oraz membrany cieple, system szkoleń e-learning, usługa bezgotówkowej wymiany walut przez Internet wraz z usługami komplementarnymi oraz karty walutowe pre-paid, oprogramowanie umożliwiające szkolenie służb porządkowych i ratunkowych na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych oraz wykonywanie zaawansowanych prac innowacyjnych z zakresu obronności międzynarodowej na zleceni Europejskiej Agencji Obrony (EDA), mapy z wykorzystaniem GOOGLE MAPS API, technologia wykrywania biomarkerów molekularnych przy wykorzystaniu metod detekcji kwasów nukleinowych, technika amplifikacji DNA w czasie rzeczywistym z detekcją fluorescencji oraz pomiarem temperatury topnienia oligonukleotydów, metoda analizy ekspresji kwasów nukleinowych przy wykorzystaniu metod amplifikacji DNA, hostowanie produktu, usługi analityczne dla biogazowni rolniczych i rolniczo-utylizacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 436-505)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2.

Opis stanu faktycznego

Z wyjaśnień Zarządu Fundacji wynika, że Park nie dysponował systemem pozyskiwania danych i oceny oddziaływania pozwalającym na podanie efektów ekonomicznych wdrożeń innowacji. Park postulował od lat stworzenie takiego systemu mierzenia efektywności na skalę krajową, dzięki czemu będzie możliwe dzielenie kosztów opracowania takiego systemu przez różne podmioty i porównywanie wyników pomiędzy parkami.

(dowód: akta kontroli str. 362)

Z informacji uzyskanych od 19 z 42 lokatorów Parku wynika, że w 14 przypadkach prowadzenie działalności w Parku nie miało wpływu na przyczynienie się do wdrażania innowacji produktowych i procesowych i tym samym powstania efektów w postaci wzrostu przychodów czy liczby miejsc pracy, uzyskanych patentów. W przypadku 3 firm nastąpił wzrost liczby miejsc pracy oraz liczby praktykantów, a w odniesieniu do 1 firmy podniesieniu uległy kwalifikacje pracowników. W 1 przypadku firma zadeklarowała w ankiecie wsparcie procesowe ze strony Parku bez podania powstałych w ten sposób efektów.

(dowód: akta kontroli str. 436-505)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Fundacji w zakresie stworzenia warunków zapewniających wdrażanie nowych technologii.

3. Współpraca Fundacji z uczelniami i instytucjami badawczymi

3.1.

Opis stanu faktycznego

Fundacja posiadała sformalizowane powiązania z 7 uczelniami wyższymi (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu, Politechnika Poznańska, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy, Uniwersytet Zielonogórski) oraz z 6 instytucjami badawczymi (Instytut Chemii Bioorganicznej PAN wraz z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym, Instytut Genetyki Roślin PAN, Instytut Genetyki Człowieka PAN, Instytut Włókien Naturalnych i Przetworów Zielarskich, Instytut Fizyki Molekularnej PAN, Instytutem Metali Niezależnych w Gliwicach), a także z 3 parkami naukowo-technologicznymi (Park Naukowo-Technologiczny „Technopark Gliwice” sp. z o. o., Wrocławski Park Technologiczny S. A oraz Science and Technology Park Adlershof z Berlina) w postaci łącznie 8 umów lub porozumień.

Przedmiotem tych umów była:

- współpraca w zakresie komercjalizacji wiedzy i technologii lub podjęcie wspólnych działań na rzecz badań naukowych i prac rozwojowych, innowacji i wdrożeń,
- utworzenie klastra pod nazwą „Waste-Klaster” (o którym mowa w punkcie 1.4.6. niniejszego wystąpienia pokontrolnego),

- wspólne tworzenie 3 projektów (koncorcjum „Wielkopolskie Centrum Zaawansowanych Technologii w Poznaniu”, „Techno-wizje – promocja firm technologicznych”, „TechnolnQbator Pomysłów”).

W zakresie współpracy Fundacji z Centrami Transferu Technologii utworzonymi przez uczelnie wyższe oraz rzecznikami patentowymi uczelni Zarząd Fundacji wyjaśnił, że Fundacja prowadzi współpracę z uczelniami wyższymi, w strukturach których funkcjonują rzecznicy patentowi. Zawierania odrębnych umów z osobami pełniącymi te funkcję nie było nigdy celowe. Osoby te biorą udział w spotkaniach i konsultacjach dotyczących działań komercjalizacji własności intelektualnej należącej do uczelni. Kilka takich spotkań odbyło się z władzami UAM w obecności rzeczników, ustalono na nich, że podstawą do współpracy musi być regulamin własności intelektualnej uczelni (znajduje się on w trakcie konsultacji). Ostatnio konkretne rozmowy toczyły się z przedstawicielami Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, ponieważ w jednym z preinkubowanych obecnie pomysłów w ramach projektu „INQBATOR Seed” planowane jest wykorzystywanie własności intelektualnej tejże uczelni.

Zarząd wyjaśnił ponadto, że pracownicy uczelni, z którymi podpisano ww. umowy nie uczestniczyli w prowadzeniu laboratoriów Parku.

(dowód: akta kontroli str. 271-338, 362, 367)

Spośród ww. uczelni wyższych tylko przedstawiciele UAM byli członkami organów Fundacji, co było zgodne z § 13 Statutu Fundacji, według którego w skład Rady Nadzorczej wchodził m.in. z urzędu urzędujący oraz ustępujący Rektor UAM oraz od 2 do 4 osób wskazanych przez Senta UAM, natomiast w skład rady programowej Parku wchodził Rektor UAM lub jego pełnomocnik. W skład Zarządu Fundacji wchodziło 2 profesorów UAM.

(dowód: akta kontroli str. 25, 30)

Z wyjaśnień Zarządu Fundacji oraz informacji uzyskanych od pozostałych partnerów poszczególnych umów wynika, że efektem umowy o współpracy zawartej z UAM, której celem było podjęcie wspólnych działań dla przedsiębiorczości akademickiej, było przeprowadzenie 4 audytów naukowych, prowadzenie zajęć z przedmiotu fakultatywnego z zakresu przedsiębiorczości na 5 wydziałach UAM (udział wzięło ok. 250 osób) oraz dla doktorantów (udział wzięło ok. 40 osób), organizowanie corocznej imprezy „Poznańskie Dni Przedsiębiorczości Akademickiej”, a także różnorodna działalność promocyjna.

W wyniku umowy o ustanowieniu konsorcjum „Wielkopolskie Centrum Zaawansowanych Technologii w Poznaniu”, którego celem było stworzenie multidyscyplinarnej jednostki naukowej realizującej badania na najwyższym światowym poziomie, trwa budowa Centrum, a Park uczestniczy w spotkaniach mających na celu wypracowanie modelu przyszłego funkcjonowania Centrum oraz programu badań jaki będzie w nim realizowany.

W wyniku umowy dotyczącej realizacji projektu „Techno-wizje – promocja firm technologicznych” prowadzone były m.in. spotkania networkingowo-szkoleniowe związane z prowadzeniem technologicznych start up-ów, promocja.

W wyniku umowy dotyczącej realizacji projektu „TechnolnQbator Pomysłów”, którego celem było upowszechnianie wiedzy o przedsiębiorczości, przeprowadzono 20 cykli szkoleniowych (z zakresu przedsiębiorczości akademickiej, źródeł finansowania, kreatywności oraz zarządzania innowacjami), w których udział wzięło łącznie 181 uczestników.

Celem umowy z Science and Technology Park Adlershof z Berlina było umożliwienie lokatorom jednego z parków rozpoczęcie działalności w drugim parku (dotychczas 2 firmom udostępniono kontakt z międzynarodowym inkubatorem przedsiębiorczości działającym w berlińskim parku).

W wyniku zawarcia pozostałych 3 umów Park uczestniczył w przygotowywaniu wspólnych projektów ze stronami poszczególnych umów (2 instytuty oraz 1 uczelnia wyższa).

(dowód: akta kontroli str. 362-366, 507-534)

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie współpracę Fundacji z uczelniami i instytutami badawczymi.

4. Współpraca Fundacji z instytucjami wspierającymi biznes

4.1.

Opis stanu faktycznego

Fundacja podpisała 4 umowy o współpracy z następującymi podmiotami: MP Polskie Kłustry sp. z o. o., działająca jako koordynator Kłustra Metalowego METALIKA i wszystkich jego członków, zrzeszająca przedsiębiorstwa branży metalowej, Cameleo Sp. z o. o. w Śremie, Warszawska Fabryka Farb Graficznych Sp. z o. o. oraz Stowarzyszenie Przetwórców Szkła Budowlanego z siedzibą w Wysogotowie. Przedmiotem umowy z MP Polskie Kłustry było wsparcie dla Fundacji w zakresie m.in.: poszukiwania krajowych i zagranicznych partnerów handlowych oraz technologicznych; przeprowadzenie na rzecz zrzeszonych w kłustrze przedsiębiorstw oceny pomysłu na biznes, audytu innowacyjnego, technologicznego lub badawczo-rozwojowego; doradztwa dotyczącego rozwoju firmy, finansowania działalności i rozwoju, badań, praw własności intelektualnej udzielonych w formie konsultacji; analiza rynków oraz wypełnianie wniosków w zakresie rozwoju firmy lub pozyskania dofinansowania. Przedmiotem pozostałych 3 umów było podjęcie wspólnych działań na rzecz badań naukowych i prac rozwojowych, innowacji i wdrożeń. W umowach przewidziano m.in.: prowadzenie badań technologicznych, rozwojowych i wdrożeniowych; współpracę w zakresie stosowanych rozwiązań technologicznych; inicjowanie działalności gospodarczej z wykorzystaniem patentów, wzorów użytkowych, know-how i innych praw powstałych w wyniku badań; upowszechnianie wyników badań; doradztwo w dziedzinie transferu innowacji i technologii; współdziałanie w pozyskiwaniu środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 339-352)

Z wyjaśnień Zarządu Fundacji oraz informacji uzyskanych od pozostałych partnerów poszczególnych umów wynika, że dzięki umowie z MP Polskie Kłustry, Dział Transferu Technologii Parku łatwiej dociera do obiorców swoich usług, a wśród efektów współpracy należy wymieć audyty innowacyjności oraz analizę rynkową przeprowadzoną na rzecz firm – uczestników tego kłustra oraz udzieloną przez Fundację pomoc w nawiązaniu kontaktów z partnerami handlowymi. Efektem umowy z Cameleo było przygotowanie wspólnego wniosku pt. „Technologia produkcji nowych dyspersyjnych farb akrylowych o właściwościach samoczyszczących”, który został przedstawiony do oceny w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju w ramach działania INNOTECH. W wyniku umowy z Warszawską Fabryką Farb Graficznych w Parku trwają prace badawcze nad syntezą promotorów adhezji syntezowanych na bazie krzemu, a próbki różnych produktów są sukcesywnie przekazywane do testów aplikacyjnych w fabryce. W przypadku umowy z dnia 26 czerwca 2012 r. ze Stowarzyszeniem Przetwórców Szkła Budowlanego, do czasu kontroli NIK, nie zostały podjęte żadne działania, a celem tej umowy określającej ramy przyszłej współpracy było ułatwienie kontaktów przedsiębiorców z Parkiem.

(dowód: akta kontroli str. 366-367, 535-537, 571)

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie współpracę Fundacji z instytucjami wspierającymi biznes.

5. Efektywność wykorzystania środków publicznych (w tym pochodzących z Unii Europejskiej) przeznaczonych na sfinansowanie prac związanych z utworzeniem i funkcjonowaniem Parku, w tym relacji korzyści z działalności parku do poniesionych kosztów na działalność Parku

5.1.

Opis stanu faktycznego

Koszty związane z utworzeniem Parku i rozbudową jego infrastruktury wyniosły łącznie 84.450,0 tys. zł, z czego 15.650,0 tys. zł poniesiono w latach 1995-2009, a 68.800,0 tys. zł poniesiono w latach 2010-2012 (rozbudowa budynku centrum zaawansowanych technologii – 9.600,0 tys. zł, przebudowa i adaptacja budynku mieszkalnego na cele przedszkola – 1.000,0 tys. zł, budowa i wyposażenie zespołu inkubatorów wysokich technologii 50.000,0 tys. zł – planowany oddania do użytku w 2013 r., budowa budynku laboratoryjnego 8.800,0 tys. zł – planowany termin oddania do użytku w 2013 r.).

Ze wskazanych w punkcie 1.2. wystąpienia kosztów działalności Fundacji, 4.100,5 tys. zł to koszty amortyzacji (1.455,7 tys. zł w 2010 r., 1.414,9 tys. zł w 2011 r. i 1.229,9 tys. zł w 2012 r. III kwartały), a 16.795,4 tys. zł to koszty wynagrodzenia pracowników (5.513,2 tys. zł w 2010 r., 6.124,9 tys. zł w 2011 r. i 5.157,3 tys. zł w 2012 r. III kwartały). Spośród przychodów Fundacji w badanym okresie 6.399,0 tys. zł to przychody z wynajmowania majątku (2.238,8 tys. zł w 2010 r., 2.332,4 tys. zł w 2011 r. i 1.827,8 tys. zł w 2012 r. III kwartały) i 15,0 tys. zł ze sprzedaży majątku w 2012 r.

Prowadzona w Fundacji ewidencja księgowa nie umożliwiała wyodrębnienia danych dotyczących przychodów z doradztwa, transferu technologii oraz kosztów Fundacji związanych z doradztwem. Korzyści związane z komercjalizacją i wdrożeniami wyników badań i prac rozwojowych opisane zostały w punkcie 2.2. wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 410-416)

W badanym okresie Fundacja zrealizowała 9 projektów z wykorzystaniem środków UE. W 5 spośród nich³ (o łącznej wartości przypadającego Fundacji dofinansowania 2.047,6 tys. zł) była partnerem bezpośredniego beneficjenta środków UE. Fundacja była bezpośrednim beneficjentem środków UE w przypadku 4 projektów:

a) „Potrzeby kształcenia kadr administracji publicznej w zakresie zarządzania rozwojem”, projekt finansowany w ramach POPT⁴, realizowany był w okresie od 1 lipca 2010 r. do 15 listopada 2010 r. Na realizację projektu poniesiono wydatki w wysokości 156,5 tys. zł, z czego 79,5 tys. zł sfinansowano środkami programu

³ Projekty: Bałtycka Organizacja i Sieć Stowarzyszeń Transferu Innowacji, STAR-NET. Europejska Sieć wspierająca MŚP z sektora Zrównoważonego Transportu Powierzchniowego European Network to Support the Sustainable Surface Transport SMEs., Wspieranie rozwoju gospodarczego MŚP, Badanie oddziaływania polityki Innowacyjnej, Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez wzornictwo (innowacja procesowa i produktowa).

⁴ Program Operacyjny Pomoc Techniczna.

i z budżetu państwa, a 77,0 tys. zł stanowiły środki Fundacji. W wyniku jego realizacji osiągnięte zostały zakładane rezultaty (m.in. opracowano program studiów podyplomowych skierowanych do pracowników administracji samorządowej).

b) „InQbacja przedsiębiorczości akademickiej w Wielkopolsce”, projekt finansowany w ramach POKL⁵, realizowany był w okresie od 1 sierpnia 2008 r. do 28 lutego 2010 r. Na realizację projektu poniesiono wydatki w wysokości 486,4 tys. zł, w całości sfinansowane ze środków programu. W wyniku jego realizacji osiągnięte zostały zakładane rezultaty (m.in. przeprowadzono akcję informacyjną w prasie i w radio, prowadzono zajęcia fakultatywne ze studentami i doktorantami).

c) „Inno(moty)wacje”. Promocja otwartych postaw na proces komercjalizacji wiedzy”, projekt finansowany w ramach POKL⁶, realizowany był w okresie od 1 czerwca 2010 r. do 31 sierpnia 2011 r. Na realizację projektu poniesiono wydatki w wysokości 657,2 tys. zł, w całości sfinansowane ze środków programu. W wyniku realizacji projektu osiągnięte zostały zakładane rezultaty (m.in. opracowano biuletyny informacyjne, zorganizowano konferencje, warsztaty i misje gospodarcze).

d) Rozbudowa Centrum Zaawansowanych Technologii na terenie Parku, projekt finansowany w ramach WRPO⁷, realizowany był w okresie od 1 września 2010 r. do 31 lipca 2012 r. Na realizację projektu poniesiono wydatki w wysokości 9.735,5 tys. zł, z czego 3.533,2 tys. zł sfinansowano środkami programu i z budżetu państwa, a pozostałe 50% wkładem własnym Fundacji. W wyniku realizacji projektu osiągnięte zostały zakładane rezultaty (m.in. nowe środki trwałe, utworzone miejsce pracy; powstały nowe lub ulepszone rodzaje usług dla przedsiębiorców: usługi proinnowacyjne tj.: wydanie opinii o innowacyjności technologii, konsultacje z zakresu uwarunkowań prawnych, dyrektyw, standardów UE, możliwości pozyskiwania publicznych środków finansowych, audyt technologiczny, kojarzenie partnerów do współpracy handlowej i technologicznej, organizacja międzynarodowych spotkań kooperacyjnych, pomoc w aplikowaniu do projektów badawczych; usługi doradcze; usługi szkoleniowe; usługi finansowe tj.: organizowanie forum inwestycyjnego; usługi informacyjne; usługi środowiskowe tj. pomoc związana z procedurą uzyskania decyzji środowiskowych oraz w zakresie gospodarowania odpadami; usługi promocyjne tj. promocja firm zlokalizowanych w Parku oraz usługi analityczne tj. usługi z zakresu analiz chemicznych czy zanieczyszczania środowiska).

(dowód: akta kontroli str. 551-564, 566-567)

Badanie projektów opisanych powyżej oraz 12 projektów zrealizowanych przez Fundację w latach 2007-2009 wykazało, że zachowana została ich trwałość, zgodnie z wymaganiami programów.

(dowód: akta kontroli str. 548-551)

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie efektywność wykorzystania środków publicznych (w tym pochodzących z Unii Europejskiej) przeznaczonych na sfinansowanie prac związanych z rozbudową i funkcjonowaniem Parku.

⁵ Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

⁶ Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

⁷ Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia **20** grudnia 2012 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Dyrektor

Jan Kołtun

⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 82, ze zm.